

Expunere de motive asupra proiectului de lege privind înființarea, organizarea și funcționarea instanțelor pentru soluționarea litigiilor de muncă și asigurări sociale

Reglementările cuprinse în această propunere legislativă își propun înființarea Tribunalului de muncă și asigurări sociale precum și a Curților sociale de apel, ca instanțe fără personalitate juridică, în componența unor circumscripții stabilite prin Anexa 1 la Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Legislația română nu prevede o reglementare unitară a tribunalelor specializate ale muncii, acestea nefiind separate de instanțele civile. Această reglementare a fost solicitată încă de la mijlocul anilor '90 de către sindicate și structurile asociative ale angajatorilor pentru a se ușura procesul soluționării conflictelor de muncă și a armoniza legislația română cu cea europeană. Necesitatea înființării și organizării instanțelor pentru soluționarea litigiilor de muncă și asigurări sociale a fost considerată și de Uniunea Europeană o prioritate, subiectul aflându-se în atenție de nenumărate ori pentru emitere unei directive obligatorii în acest sens.

În alte state europene membre U.E., precum Irlanda, Italia, Polonia sau Belgia, Tribunalele Muncii au fost înființate cu foarte mulți ani în urmă, iar conflictele de muncă sunt soluționate în cel mult câteva săptămâni.

Situația juridică actuală legată de funcționarea instanțelor specializate de soluționarea litigiilor de muncă se prezintă în felul următor : angajatorii și angajații acestora așteaptă în unele cazuri și ani întregi pentru soluționarea unui proces iar un judecător de carieră care judecă și cauze civile, penale și în contencios se ocupă și de litigiile de muncă. Rezolvarea pe calea instanței a neînțelegerilor dintre două firme poate fi tergiversată de justiție chiar și câțiva ani, iar procesul intentat angajatorului de către un angajat concediat pe nedrept durează cel puțin șase luni. Aceste întârzieri se produc din cauza lipsei tribunalelor de muncă și asigurări sociale, care ar trebui să se ocupe de astfel de litigii.

Prezentul proiect de lege își propune să rezolve problemele cu care se confruntă soluționarea în instanță a litigiilor de muncă în sistemul juridic românesc. Astfel, considerăm necesară înființarea unui corp al judecătorilor sociali care să fie preocupați strict de soluționarea cauzelor în domeniu.

Această decizie este motivată prin actuala situație de la nivelul instanțelor românești, în ceea ce privește lipsa acută a cadrelor calificate pentru posturile de judecători specializați în cauze de dreptul muncii.

Din punct de vedere juridic, reglementarea situației asistenților judiciari și înființarea instanțelor de muncă și asigurări sociale este fundamentată pe numeroasele hotărâri judecătorești irevocabile pronunțate de diverse instanțe și hotărâri ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (Hotărârea nr. 38/30.01.2007). Ca și exemple relevante de pronunțări ale instanțelor legate de această situație enumerăm următoarele: Sentința Civilă nr.824/12.05.2007 a Tribunalului Mureș, devenită irevocabilă prin Decizia nr. 914/R/04.09.2007 a Curții de Apel Târgu Mureș; Sentința Civilă nr.298/02.03.2007 a Tribunalului Mureș, irevocabilă prin Decizia nr. 743/R/28.06.2007 a Curții de Apel Târgu Mureș. Prin aceste pronunțări s-a stabilit inadmisibilitatea discriminării asistenților judiciari în raport cu judecătorii.

Având în vedere că hotărârile instanțelor enumerate în rândurile de mai sus, precum și hotărârile Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării au statuat în mod irevocabil similitudinea dintre statutul asistenților judiciari și cel al judecătorilor (interzicând discriminarea asistenților judiciari în raport cu judecătorii și magistrații – asistenți) este mai mult decât necesară înființarea instanțelor de muncă și asigurări sociale. Acest proces de înființare și organizare a activității pe care și-l propune prezenta propunere legislativă a eșuat până în prezent datorită reticenței și opoziției judecătorilor aflați în funcție pentru a opta și ocupa un post în cadrul tribunalelor specializate pe dreptul muncii.

Precizăm că soluția înființării instanțelor pentru soluționarea litigiilor de muncă și asigurări sociale este menționată și de doctrina juridică, teza fiind susținută de autori prestigioși precum Alexandru Țiclea, Ioan Leș, Șerban Beligrădeanu sau Ion Deleanu.

Atât sindicatele, cât și structurile asociative ale angajatorilor au cerut înființarea acestor instituții, pentru simplificarea procedurilor în astfel de spețe și obținerea unui verdict cât mai rapid în litigiile de dreptul muncii.

Structurile asociative ale angajatorilor au semnalat în nenumărate rânduri că tribunalele muncii ar urgenta soluționarea litigiilor cu angajații și chiar cu alte firme. Înființarea acestor instituții este un demers benefic sprijinit și de asociațiile angajatorilor, având în vedere că întârzierea soluționării proceselor dăunează afacerilor derulate de companii.

În cursul anului 2009, în toate pachetele de măsuri anti-criză propuse de confederațiile sindicale s-au regăsit și următoarele direcții de acțiune juridică și socială : reglementarea statutului asistenților judiciari din completele specializate în soluționarea conflictelor de muncă; definirea clară a locului și rolului asistenților judiciari ca personal asimilat magistraților, cu strictă specializare și evoluție în carieră și rol activ în actul de justiție; înființarea prin lege a tribunalelor muncii ca entități distincte în sistemul judiciar românesc, cu reguli, competente și proceduri precizate în mod exhaustive. Această propunere legislativă are rolul de a îndeplini aceste solicitări și a duce la o stare de normalitate și funcționare eficientă a completelor specializate în litigii de muncă și asigurări sociale.

Considerăm că înființarea și organizarea activității tribunalelor de muncă și asigurări sociale este o necesitate ce nu poate fi amânată în contextul în care numărul litigiilor legate de muncă a crescut considerabil. Instanțele de muncă și asigurări sociale reprezintă o componentă esențială atât a economiei de piață, cât și a unui sistem juridic național eficient. Astfel, înființarea acestor instanțe prin propunerea noastră legislativă nu poate decât să contribuie la procesul de reformă a justiției și să îmbunătățească procedurile de soluționare a litigiilor la care sunt părți persoanele fizice sau juridice.

Având în vedere cele arătate, propunem spre dezbateră și adoptare prezentul proiect de lege.

În numele inițiatorilor,

Teodor ATANASIU

Deputat

